

QUESTIONVM SVPER IOSVE LIB. VI

G sit, in dei quidem secreto consilio esse credendum est. Veruntamen cum Iacob filios suos benediceret, tali dixit de isto Dan, ut de ipsa tribu existimetur exirentur Antichristus. Vnde nunc dicere plura non suscepimus, cum etiam sic solui possit haec quaestio, quia non restituit quisquam ante faciem illorum ab omnibus inimicis eorum, cum simul sub unius ducis imperio bellum gererent, ante quam singulis tribubus sua defendenda diuiderentur loca.

XXIII. Et in sacrificiis salutarium nostrorum. Quia pluraliter dicta sunt sacrificia, pluraliter etiam salutaria. Vbi aduentum est diligenter quemadmodum dici soleat sacrificium salutari: quoniam si Christum accepterimus, quoniam ipse dictus est salutare dei, non occurrit quemadmodum pluraliter possit hoc verbum intelligi. Vnus enim dominus noster Iesus est Christus, quoniam dicunt Christi per eius gratiam, sicut in Psalmo legitur, Nolite tangere Christos meos. Sed utrum salutares dici possint, vel salutaria, non facile audendum est: Solus enim ipse Salvator corporis.

XXIV. Quod dicit Iesus de sua propinquitate morte, Ego autem recurro viam sicut & omnes qui sunt super terram: ea interpretatione quae est ex Hebreo inuenimus, ingrediior viam. Ita ergo acci-

Hipundum est quod septuaginta dixerunt, Recurrosi- cut dictum est homini. Donec reuertaris in terram vnde sumptus es, vt secundum corpus dictum intelligatur. Secundum animam vero si voluerimus ita accepere, quemadmodum in Ecclesiaste positum est, Et spiritus reuertetur ad deum qui dedit eum non arbitror de omnibus posse dici, sed de iis quis sic vixerunt, vt ad deum redire mereantur, tāquam ad authorem à quo creati sunt. Neq; enim hoc & de illis recte intellegi potest, de quibus dicitur, Spiritus ambulans & non reuertens. Iste autem vir sanctus Iesus Nause non addidisset, sicut & omnes qui sunt super terrā: nulla esset quaestio. Neque enim aliud de illo crederemus quām quo eum dignum esse legimus. Cum vero additum est, sicut & omnes qui sunt super terrā: mirum si hoc quod Latinus interpres, recuro posuit, non magis percurro vel excurrendo dicendum est, si hoc potest dici quod Græcus habet ἀπογέω. Omnes enim percurrent, vel excurrunt huius vitę viam, cum ad eius finē peruenient. Sed quia hoc verbum positum est, vbi parentes Rebeccae dicunt ad serum Abrahæ, Ecce Rebecca, accipiens recurre, & sit vxor domini tui: ideo & hic ita hoc verbum interpretatum est.

XXV. Quod septuaginta interpretes habent, Et assumpsi patrem vestrum Abrahā de transflumine, & deduxi eum in omnem terrā: interpretatio quae est in Hebreo habet, & induxi eū in terram Chanaan. Mirum est ergo si septuaginta pro terra Chanaan omnem terram ponere voluerunt, nisi intuentes prophetiam, vt magis ex promissione dei tāquam factum accipiatur, quod certissime futurum in Christo & in Ecclesia præniciabatur, quod eft versus semen Abrahæ, non in filiis carnis, sed in filiis promissionis.

XXVI. Et bellauerunt aduersus vos qui habitabant Hiericho. Quāri potest quomodo id versus sit, cum clausis portis se murorum ambitu tammodo tuerentur. Sed recte dictum est, quia claudere aduersus hostem portas, ad bellum pertinet. Non enim miserunt legatos qui poscerent pacem. Vnde si dictum esset, pugnauerunt aduersus vos, falsum esset: neque enim bellum continuas pugnas habet, sed aliquando crebras, aliquando raras, aliquando nullas. Bellum est tanquam quando portæ hostibus clauduntur & quodammodo armata defensio.

XXVII. Quid est quod inter cetera quae Iesus Nause Israëlitis dominum fecisse commemorat dicit, Misit ante vos vespas, & eiecit illas: quod etiam in libro Sapientiae legitur, nec tamen ipsam factum esse in

ijs quae gesta sunt inuenitur. An forte translato vero? K bo, vespas intelligi volunt acerrimos timoris aculeos, quibus quodammodo volatibus rumoribus pungebant ut fugerent: aut aerios occultos spiritus, quod in Psalmo dicitur, per angelos malignos: Nisi forte quis dicat, non omnia quae facta sunt, esse conscripta: & hoc quoque visibiliter factum, vt veras vespas velit intelligi. Quid est quod dicit Iesus **XXVII.** ad populum, Non poteritis seruire deo, quia deus sanctus est: An quia illius sanctitati perfectam seruitum quodammodo contemporari, humanæ fragilitati impossibile est? Quo auditu, nisi non solum eius eligere seruitum, sed etiam de auxilio eius & misericordia presumere debuerunt. Quam ille intellexit qui dicit in Psalmo, Ne intris in iudicium cum seruo tuo, quoniam non iustificabit in conspectu tuo omnis vivens. Isti autem in se potius presumere delegerunt, quod deo possent sine villa offendere seruire, vt iam tunc inciperent quod de illis expressit Apostolus, Ignorantes enim dei iustitiam & suam **Roma.10.** volentes confituisse, iustitiae dei non sunt subiecti. Ita eis iam lex subintrabat vt abundaret delictum, & postea superabundaret gratia, per dominum Christum, qui finis est legis ad iustitiam omni carenti.

L Quid est quod ait idem Iesus loquens ad populum, Et nunc circumaufer te deos alienos qui sunt in vobis, & dirigite corda vestra ad dominum deum Israël. Non enim credendi sunt adhuc habuiss apud se aliqua gentium simulachra, cum superius eorum obediunt, preædicaverit. Aut vero si haberent, post tantas legis communiones illa eos prospera sequerentur, cum sic in eos vindicatum sit, quod vnuus eorum de anathemate furtum fecerat. Denique Jacob dixit hoc eis qui cum illo exierant de Mesopotamia, vbi sic idola colebantur, vt & Rachel patera furaretur: sed post illam admonitionem Jacob, dedit quæ habebant. Vnde apparet hoc eis ita dicendum esse, quia sciebat eos habere ille qui dixerat, Nunc vero post hanc admonitionem Iesu Nause nullus tale aliquid protulit. Nec tamen putandum est hoc illum inaniter precepisse. Non enim ait, & nunc aufer te deos alienos si qui sunt in vobis: sed omnino tanquam sciens esse, qui sunt, inquit, in vobis. Proinde de Prophetā sanctus in cordibus eorum esse cernerat cogitationes de deo alienas à deo, & ipsas amonebat a inferri. Quisquis enim talē cogitat deum qualis non est deus, alienum deum vtique & falsum in cogitatione portat. Quis est autem qui sic cogitet deum quemadmodum ille est? Ac per hoc resiliuitur fidelibus, quandiu peregrinatur à domino, auferre a corde suo irruentia vana phantasmatā, quæ se cogitatione ingerunt, velut talis aut talis sit deus qualis vtique non est: & dirigere cor ad illum fideler, vt quemadmodum & quantum nobis expedit, vnuis, ipse insinuat per spiritum suum, donec absursum omnē mendacium, vnde dictum est, Omnis **Psal.115.** homo mendax. Et transfacta non solum impia fallacie, verum etiam ipso speculo & ænigmate, facie ad faciem cognoscamus, sicut & cogniti sumus: quemadmodum Apostolus dicit, Videamus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc scio ex parte tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.

XXX. Et disposuit Iesus testamento ad populum in illo die, & dedit illi legem & iudicium in Sylo coram tabernaculo domini dei Israël. Et scriptis verba haec in libro legis dei, & accessit lapidem magnum, & statuit illum Iesus sub Terebintho ante dominum. Et dixit Iesus ad populum, Ecce lapis iste erit vobis in testimonium, quia hic audiuit omnia quae dicta sunt à domino quæcumque locutus est ad vos hodie, & hic erit vobis in testimonium in nouissimis diebus, cum mentiti fueritis donec